

Reactie op: Scholing van werknemers vermindert werkloosheid niet

Al decennialang spannen het Nederlandse bedrijfsleven en de overheid zich in om door middel van scholing de kwaliteit van de arbeid te verhogen. Volwasseneneducatie en een leven lang leren moeten; ze verhogen niet alleen het maatschappelijke welzijn, maar leveren ook een bijdrage aan het nationale inkomen. Als je de onderzoekers Suijker en Van Opstal van het CPB moet geloven is dat allemaal voor niets geweest. Waarom? Zij kunnen op grond van eigen analyse, daarbij ondersteund door internationale studies, geen overtuigend bewijs vinden van een effect van postinitieel onderwijs op de werkloosheid en kunnen evenmin externe effecten vinden van overheidsbeleid (Suijker en Van Opstal, 2007).

Louter drie pagina's tekst in het gerenommeerde ESB halen alle inspanningen van overheid en bedrijfsleven onderuit. Hierover had de participatietop moeten gaan. Miljarden euro's besteed aan scholing zijn immers weggegooid. Het beleid moet om. Enorme besparingen kunnen worden gerealiseerd door het afschaffen van de vele fiscale scholingsvoorzieningen. Ook het ministerie van OCW kan fors besparen door zijn activiteiten voor het leerlingwezen (bbl, beroepsbegeleidende leerweg) te staken. Weliswaar komen deze activiteiten vooral ten goede van de jongeren tot 25 jaar en nauwelijks van de werkenden van 25-64 jaar, de doelgroep van het CPB-onderzoek, maar waarom zouden de conclusies ook niet van toepassing zijn voor de jonge werkenden?

De analyse van Suijker en Van Opstal bewijst echter helemaal niet dat scholing niet werkt. Ik begrijp dat ze graag willen weten wat de bijdrage is van scholing aan het functioneren van de arbeidsmarkt. Maar dat er sprake zou zijn van géén bijdrage, dat tonen ze niet aan, en dat gelooft toch niemand. Natuurlijk heeft scholing zin. Is daarmee iedere scholingsmaatregel zinvol? Wel nee. Uit de vele evaluaties van scholingsactiviteiten blijkt dat scholing voor werkenden, voor met werkloosheid bedreigden en voor werklozen lang niet altijd succesvol is (Koning et al., 2004). Maar er zijn ook succesvolle scholingsactiviteiten, vaak met ondersteuning van de overheid, en de behoefte van bedrijven aan specifieke scholing is evident (Bekke, 2004; NEI, 1993; KPMG, 2002; Ecorys en SEO, 2007).

Suijker en Van Opstal vinden ook dat de overheid zich niet met scholing moet bemoeien:

“privaat rendement van scholing is geen grond voor overheidsingrijpen” (sic!). Overheidsbemoeienis zou volgens hen tot overinvestering leiden bij scholing. In eerste instantie is het uiteraard de verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven om het kwalificatieniveau van werknemers op peil te houden. Iedereen weet echter dat, wil de Nederlandse economie haar concurrentiekracht behouden en versterken, het kwalificatieniveau van de beroepsbevolking omhoog moet. Bovendien zal de participatie van ouderen moeten groeien. Beide zullen pas slagen als scholing niet stopt bij het verlaten van het beroepsonderwijs, maar daarna doorgaat, gericht op de wensen van bedrijven en sectoren en op de competenties van werknemers. Uit een recent onderzoek dat de ROA voor de RWI maakte, blijkt zelfs dat veel sectoren eisen

stellen die hoger gaan dan het niveau van startkwalificatie (Cörvers en Lintjens, 2006). Het moet de kracht van de overheidsbemoeienis zijn om met behulp van zowel gerichte als generieke ondersteuning het bedrijfsleven tot meer scholing te stimuleren.

Wetenschappers als van het CPB zouden zich moeten inspannen om de goede maatregelen te vinden en niet meteen het vingertje moeten opsteken als een econometrische analyse niet het gewenste resultaat oplevert. Eerst denken en dan doen; en is dat moeilijk, pas dan eerst het bewijs uit het ongerijmde toe, alvorens de computer zijn werk te laten doen.

LITERATUUR

Bekke, H. (2004) *Het einde van het Centrum Vakopleiding; een reconstructie 1945-2002*. Apeldoorn.

Cörvers, F. en E. Lintjens (2006) *Het instroomniveau voor schoolverlaters op de arbeidsmarkt*. Maastricht: ROA.

Ecorys en SEO (2007) *Evaluatie SVWW*. Den Haag: RWI.

Koning, J. de, A. Gelderblom, K. Zandvliet en R. Blanken (2004) *Werkt scholing voor werklozen?* Den Haag: SEOR.

KPMG (2002) *Quick scan hoofdelijk versnelde scholing; onderzoek naar de behoefte aan praktijkscholing en HVS in 2002-2005, SZW-werkdocument nr. 259*. Den Haag: SZW.

NEI (1993) *Kosten en baten van het Centrum Vakopleiding, het CBB en de Vrouwenvaksschool*. NEI: Rotterdam.

Suijker, F. en R. van Opstal (2007) *Scholing van werknemers vermindert werkloosheid niet*. ESB (92) 4513, 404-406.

LEEN HOFFMAN

Voormalig hoofdredacteur ESB